

ριεστράφη ὁμοίως εἰς τὸ δένδρον, τὸν ἐπίασεν ἀπὸ τὸν τράχηλον, καὶ τὸν κατέρριψεν· ἐζήτησε τότε νὰ τὸν κεντρίσῃ· ἀλλὰ κατὰ θεῖαν πρόνοιαν οἱ χαυλιόδοντες ἐκτύπησαν εἰς τὴν γῆν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, καὶ οὕτω διεσώθη. Ὁ Εἰσπράκτωρ ἡσθάνθη ἔπειτα ὅτι ὁ ἐλέφας ἀνέλαβεν αὐτὸν μὲ τὴν προβοσκίδα του, ἤκουσεν ἐπομένως τὸ τουφέκισμά μου, καὶ πάραυτα εὐρέθη καταγῆς. Μίαν ἢ δύο στιγμὰς ἀπέμεινεν ἡσυχος ἐκεῖ, ἔπειτα δ' ἐκλινεν ἄλαρρά, καὶ εἶδεν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὸν τὰ νῦτα τοῦ ἐλέφαντος.

Εἴκοσι βόλια τοῦλάχιστον πρέπει νὰ ἐπῆρε μεθ' αὐτοῦ ὁ ἐλέφας. Ἰσως δ' ἐπρόκρινε τὸν Εἰσπράκτορα διὰ τὸ στιλπνὸν λευκὸν χρῶμα τοῦ ἐνδύματός του.

Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐμάθομεν ὅτι κυνηγοὶ τινες εἶχον θανατώσειν τὸν ἐλέφанта, ὅστις περιπλανᾶτο εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπληγώθη. Ἦτο δὲ τὸ μῆκος δεκατέσσαρας πόδας, καὶ τὸ ὕψος ἑνδεκα. Αἱ βολίδες μου εἶχον κτυπήσειν αὐτὸν εἰς τὸν τράχηλον καὶ τὸ ἀριστερὸν ὄμμα, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἦτο κατατρυπημένη.

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

ΜΕΤΑ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ, οἱ Ἀπόστολοι, ἐμπλησθέντες τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐπαρρησιάζοντο πανταχοῦ, τεθωρακισμένοι τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀφοβίαν. Ὁ πρὸ μικροῦ ἀρνηθεὶς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὴν παιδίσκην αὐτὴν τοῦ Ἀρχιερέως κηρύττει ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν ὁμοβιάδων του, Ἄννα, Ἰωάννου καὶ Ἀλεξάνδρου, ὅτι δὲν ὑπακούει πλέον εἰς αὐτοὺς, ἀλλ' εἰς τὸν Θεόν· εἰς τὴν καλουμένην Ἰσραὴλ Πύλιν τοῦ Ἱεροῦ ἐμπνους ἔρχεται, στερεώσας τὰς βάσεις καὶ τὰ σφυρὰ χλωῦ τινος· ὁ λαὸς ἐκθαμβος τρέχει πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ Καϊάφας, στήσας αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, ἐρωτᾷ, Ἐν ποίᾳ δυνάμει καὶ ἐν ποίῳ ὀνόματι ποιεῖς ταῦτα;— Ἀρχοντες τοῦ λαοῦ, ἀποκρίνεται ὁ ἐνθους μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ· Ἀρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ, γνωστὸν ἔστω εἰς πάντας ὑμᾶς καὶ εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ποιῶ ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, τὸν ὁποῖον ἐσταυρώσατε. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενήμενος παρ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

Ἅγιος ἐνθουσιασμός κυριεύει τὰς καρδίας τῶν πρώτων Χριστιανῶν κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα. Οἱ πλοῦσιοι αὐτῶν πωλοῦσι τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις των, καὶ διαμερίζουσιν αὐτὰ εἰς ὅλους. Ὅλοι ζῶσιν ἐν ἀγαλλιάσει, ἐν ἀφελείᾳ καρδίας, ὅλοι ἐν ἰσότητι, καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καταβαίνει ἐπὶ πάντας.

Ὁ δυνάστης Κανδάκης καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος ἐπιστρέφει ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος ἀνοίξας τὸ στόμα πρὸς αὐτὸν εὐαγγελίζεται τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Χριστοῦ. Πιστεύω καὶ παραδέχομαι ταύτην, φωνάζει ὁ βάρβαρος· καὶ ῥύακα βλέπων κατὰ τὴν ὁδόν, Ἰδοὺ ὕδωρ, λέγει πρὸς

τὸν Φίλιππον· ἰδοὺ ἀπόλουσε τὸν παλαιὸν σαρκικὸν ἄνθρωπον, καὶ βάπτισέ με ἁγνὸν καὶ πνευματικόν.

Ὡς νὰ μὴ εἶχεν ἡ Ἰουδαία κινδύνους ἀρκοῦντας καὶ καταδιώξεις ἀρκούσας, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ διαμοιράζονται τὰς βασάνους ὅλων τῶν βασιλείων, καὶ διασπείρονται εἰς τὴν οἰκουμένην· ἐπιλαμβάνονται τοῦ ἀτιθάσσου κόσμου, καὶ τὸν μαλακύνουσι· καὶ καθὼς ὁ καταβαίνων ἐξ οὐρανοῦ ὑετὸς δίδει ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ὁ θαυματουργὸς λόγος τοῦ Ἰησοῦ δίδει τροφήν εἰς τὰ ἔθνη· ἡ δὲ κολοσσαία δύναμις τῆς Ῥώμης εἰς τὸν ἱστορικὸν ἐνθυμίζει τὴν ὑπὸ τοῦ προφήτου Δανιὴλ ἀναφερομένην ἐκείνην εἰκόνα, τῆς ὁποίας ἦτον ἡ κεφαλὴ ἐκ χρυσοῦ, αἱ χεῖρες ἐξ ἀργύρου, οἱ μηροὶ ἐκ χαλκοῦ, καὶ οἱ πόδες ἐξ ὀστράκου. Ὁ Χριστιανισμός ἀπεσχίσθη ὡς λίθος ἄνωθεν, καὶ τῆς ὑπερφυοῦς ἐκείνης εἰκόνης ἐπάταξε τοὺς ὀστρακίνους πόδας, καὶ μετέβαλεν αὐτὴν εἰς κονιορτόν· ὁ δὲ λίθος ὁ πατάξας τὸ εἶδωλον ἐγενεὶν ὅρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσε τὴν γῆν.

Ὁ Ἰησοῦς παρέλαβε μαθητάς, ἀλειψὶς ἀγραμμάτους· ἀλλὰ τὸ κήρυγμα κυριεύει τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ὑπὸ ἀλιέων μεταφερόμενον, καὶ εἰς οὐδὲν βλάπτει τῶν κηρύκων ἡ εὐτέλεια, ἀλλ' ἡ τοῦ κηρυττομένου θρησκευματος ἰσχὺς ἀνατρέπει πάντα τὰ περιφράγματα. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ διάλεκτος, καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ μοναρχία, ἡ μὲν γενικὴ γλῶσσα, ἡ δὲ γενικὴ κυβέρνησις τοῦ τότε πεφωτισμένου κόσμου, ἐκκενοῦσι μὲν πᾶν βέλος κατ' αὐτοῦ τοῦ θρησκευματος, ὑποχείριοι δὲ τελευταῖον γενόμεναι, καθιστῶνται τούτου αἱ ἰσχυρότεροι σύμμαχοι. Οὕτως, ὁ σταυρὸς ἐξετάθη μὲν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἐκτείνας τὰς χεῖρας συνήγαγεν εἰς αὐτὸν τὰ ἔθνη. Οὕτως, ὁ σταυρὸς ἠπλώθη μὲν κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ διὰ τοῦ σταυροῦ ὁ κόσμος ἐπληρώθη ἀληθείας· καὶ καθὼς, ἡλίου φανέντος, τὸ σκότος ἀποδιώκεται, καὶ τὰ θηρία εἰς τὰς ἑαυτῶν φωλεὰς ὑποκρύπτονται, καὶ ἀνδροφῶνοι λησται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἀνατρέχουσιν, οὕτως ἀπὸ τῆς γῆς διώκεται τὸ σκότος, καὶ ἀφανίζονται τύραννοι καὶ βασανιστήρια, Δρυῖδες καὶ ἀνθρωπίνων σαρκῶν θυσιαστήρια. Πᾶν ὅ,τι θεῖον, πᾶν ὅ,τι μέγα, πᾶν ὅ,τι ὠφέλιμον ἢ ἀρχαία Ἑλληνικὴ φιλοσοφία ὑπέκρυπτεν εἰς ὀλίγους, τοῦτο τὸ πρόδρομον φῶς, λαμβάνον ἡλιακὴν τὴν λαμπρότητα, διαχύνεται εἰς ἅπασαν τὴν γῆν, καὶ εἰσδύει εἰς τὰς καρδίας καὶ εἰς τοὺς νόας ἐν εἰδεί θρησκευματος καὶ θερμαίνον καὶ φωτίζον, καὶ ὡς θρησκευμα διατηροῦν τὴν δεσποτείαν αὐτοῦ· καὶ τῆς τοῦ Σωκράτους ἠθικῆς καταδικωμένης τὸ πάλαι, παμπληθεῖς φιλόσοφοι ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ ἄμβωνος μετὰ τῶν λαῶν φιλοσοφοῦσιν.

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὴν γυναικα, καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἐμεδίασε, λέγουσιν οἱ ποιῆται, διὰ τὴν καλλονὴν τοῦ δημιουργήματός του· ἔθεσε δὲ ταύτην πλησίον τοῦ ἀνδρὸς εἰς παράδεισον καὶ τόπον ὑπερφέροντα τῆς κτίσεως, καὶ καταλαμπόμενον ἀπὸ πάσας τὰς ἀνατολάς τῶν ἀστρῶν. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐλθὼν εἰς τὴν γῆν εὗρε τὴν

γυναῖκα ἐκπτωτον τοῦ βαθμοῦ της, καὶ ὡς κατωτέρας φύσεως πλάσμα θεωρουμένην· ἐκ τοῦ δουλικοῦ δὲ γυναικωνίτου της τὴν ἐξήγαγε σύντροτον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τροφὸν καὶ διδάσκαλον τῶν τέκνων της. Ἐκ τούτου μεταρρύθμισις σωτήριος προέκυψεν εἰς τὴν κοινωνίαν· βελτιωθείσης τῆς τύχης τῶν γυναικῶν, ἐβελτιώθη ἅπας ὁ ἄνθρωπος· τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων ἐξημερώθησαν, καὶ τὰ ἥθη ἐβελτίωσαν τοὺς νόμους.

Ὅτε ἐν μέσῳ τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνικὴ μυθολόγος θρησκεία καθιέρωνε, καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ μάχαιρα ὑπεστήριζεν, ὅτε ἐν μέσῳ τόσων φωτοσβυστήρων, ἐν μέσῳ τῶν Μάγων τῆς Ἀνατολῆς, τῶν Μάντεων τῆς Ἑλλάδος, τῶν Ἱερῶν τῆς Αἰγύπτου, τῶν Δρυῖδων καὶ Εὐαγῶν τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, τὸ Εὐαγγέλιον μετέβαινεν εἰς τὰ ἔθνη, καταλῦον ἐν σιγῇ τὸ ψεῦδος, καταστρέφον τὴν ἀνισότητά, κηρύττον τὴν ἔλευθερίαν, ἀρπάζον τοὺς μεγιστᾶνας ἐκ μέσου τῶν αὐλῶν, καὶ ποιοῦν αὐτοὺς Διασωτάς ἀρετῆς, τότε οἱ Ἀπόστολοι, τότε οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τότε οἱ Μεγαλομάρτυρες, δὲν ἦσαν μόνον οἱ χειραγωγοὶ τῶν ἐθνῶν πρὸς τὴν οὐράνιον μακαριότητα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι, οἱ κήρυκες τῆς ἔλευθερίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐθνῶν. Διὰ ταῦτα οἱ Αὐτοκράτορες τοὺς παρέδιδον εἰς τὰ στόματα τῶν λεόντων καὶ εἰς τοὺς θύχας τῶν παρδάλων.—Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ.

Εἰς ἀξιοθαύμαστον τινα λόγον, ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ Εὐερέττου, διοικητοῦ μιᾶς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, εὐρίσκομεν τὰ ἐπόμενα·—

Λανθάνονται πολὺ ὅσοι νομίζουν, ὅτι μόνον οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος λόγιοι εὐρίσκουν καιρὸν νὰ δίδωνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Πάντῃ ἀλλῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. Κατ' ἐμὴν γνώμην, οἱ χειροτέχναι, οἱ γεωργοὶ, οἱ ἐργαστηριακοὶ καὶ ἄλλοι ἐμποροὶ, ἔχουν ἴσην εὐκαιρίαν μὲ τοὺς ἱατροὺς, τοὺς δικηγόρους, καὶ ἄλλους τῶν λογίων ἐπαγγελματιῶν ἀνδρας. Γνωρίζω τινὰς βαναύσους τεχνίτας, ἀνθρώπους μάλιστα πολυασχόλους, οἵτινες ἔχουν τὴν διάνοιαν καλῶς κεκοσμημένην μὲ παντοίας ὠφελίμους γνώσεις, ἀποκτηθείσας ἐκ βιβλίων. Ἦθελον δὲ ὑπάρχειν πολὺ περισσότεροι τοιοῦτοι, ἂν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν κοινῶν μας σχολείων ἦτον ὑψηλοτέρου βαθμοῦ, καὶ ἂν εἰς ἕκαστον κοινὸν σχολεῖον εὐρίσκετο μία καλὴ βιβλιοθήκη. Θαυμάσιον εἶναι τῶνόντι, πόσον καὶ εἰς τὰς πλέον ἀπαισίους περιστάσεις δύναται νὰ κατορθώσῃ πρὸς βελτίωσιν τοῦ νοός του ὁ σταθερὰν ἔχων ἀποφασίαν νὰ σοφισθῇ. Ἐσχάτως ἔπεσεν εἰς χεῖράς μου ἐπιστολὴ, μνηολογημένη τὴν 6ην Σεπτεμβρίου (1838), τόσον ἀξιόλογος κατ' ἐαυτήν, καὶ τόσον ἰσχυρῶς τὸ προκείμενον διασαφηνίζουσα, ὥστε θέλω ἀναγνώσειν μέρος αὐτῆς, μολονότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγγράφῃ χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ιδέαν περὶ δημοσιεύσεως.

Ἡμῶν (λέγει ὁ συγγραφέας) ὁ νεώτατος πολλῶν ἀδελφῶν, καὶ οἱ γονεῖς μου ἦσαν πτωχοί. Μόνα μέσα

πρὸς ἐκπαίδευσιν ἀπήλαυνον ὅσα παρεῖχε τὸ κοινὸν μας σχολεῖον· καὶ τούτων δὲ μ' ἀπεστέρησε δεκαπενταετὴ ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου· διότι ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν ἠναγκάσθη νὰ γένω μαθητῆς σιδηρουργοῦ εἰς τὴν κώμην τῆς γενέσεώς μου. Ἀλλὰ πρὶν ἀρχίσω τὴν μάθησιν τῆς σιδηρουργικῆς τέχνης, εἶχον ἤδη ἀποκτήσειν ἀκαταδάμαστον φιλιαναγνωσίαν, διελθὼν ὅλα τὰ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ χωρίου ἱστορικὰ συγγράμματα. Ἀφοῦ ἐτελείωσα ὑπὲρ τὸν ἥμισυν καιρὸν τῆς μαθητείας μου, συνέλαβον αἰφνης τὴν ιδέαν νὰ σπουδάσω Λατινικά. Βοηθούμενος δὲ ὑπὸ μεγαλητέρου ἀδελφοῦ, ὅστις εἶχε σπουδάσειν εἰς πανεπιστήμιον διὰ τῶν ιδίων αὐτοῦ κόπων χορηγήσας τὴν δαπάνην, ἐπέρασα τὸν Βιργίλιον τὰς ἐσπείρας ἐνὸς χειμῶνος. Μετὰ τινα καιρὸν, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσα εἰς τὸν Κικέρωνα καὶ ἄλλους Λατίνους συγγραφεῖς, ἤρχισα τὰ Ἑλληνικά. Περὶ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἤμην ὑπόχρεως νὰ δίδω πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ μέρος τῆς νυκτός εἰς τὰ καθήκοντα τῆς σιδηρουργίας. Μ' ὅλον τοῦτο, πάντοτε πλησίον μου ἔχων τὴν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, εὕρισκον καμμίαν στιγμὴν, ἐνῷ ἐκτύπουν μέγαν τινα σίδηρον, κατ' ἣν βάλλων ἐμπροσθέν μου τὸ βιβλίον εἰς ἀπόκρυφόν τι μέρος, ἐμελετοῦσα τὸ τυπτικόν, τυπτεις, τυπτει, ἀπαράτητος ὑπὸ τῶν συνεργατῶν μου, πλὴν πολλὰκις μὲ ὄχι μικρὰν βλάβην τοῦ εἰς τὸ πῦρ ἐργαλείου. Τὸ ἐσπείρας ἐκάθιστον, ἀβόητος καὶ μόνος, εἰς τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὀμήρου· εἴκοσι δ' αὐτῆς ῥαφιδαὶ ἐπέρασαν ὑπὸ τὰ ὄμματα μου εἰς διάστημα ἐνὸς χειμῶνος. Ἐστράφην ἔπειτα εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, καὶ μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἔμαθον ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν Λατινικῶν ἦτον ἀρίστη προετοιμασία εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν νεωτέρων διαλέκτων. Τοῦτο πολὺ ἐσφόδρυνε τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ γνωρίσω τὴν φιλοσοφίαν, παραγωγὴν καὶ συγγένειαν τῶν διαφορῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἦρχισα δὲ νὰ μὴν ἀρκῶμαι πλέον μὲ τὰς ὀλίγας ὥρας, τὰς ὁποίας μ' ἄφινον διὰ τοιαύτας ἐρεῦνας τὰ ἐπίπονα σιδηρουργικὰ χρῆματά μου. Πασήτησα λοιπὸν τὴν σφύραν καὶ τὸν ἄκμωνα, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν Νέον Διμένα (New Haven), ὅπου ἐδιδάχθη παρ' ἐντοπίων τὰ Γαλλικά, Ἰσπανικά, Γερμανικά, καὶ Ἰταλικά. Ἐπέστρεψα δὲ μετὰ δύο ἐνιαυτοὺς εἰς τὸ χαλκεῖον φέρων μετ' ἐμαυτοῦ ὅσα βιβλία εἰς αὐτὰς τὰς γλώσσας ἠδυνήθην νὰ προμηθευθῶ. Τελείωσας τὰ βιβλία ταῦτα, ἤρχισα τὰ Ἑβραϊκά, μὲ σφοδρὸν πόθον νὰ διατρέξω νέον στάδιον· τόσον δὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν κατέβαλον, ὥστε μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ἠμύρουν νὰ ἀναγινώσκω δύο κεφάλαια τῆς Ἑβραϊκῆς Γραφῆς πᾶσαν πρωΐαν πρὶν τοῦ ἡμεροκαμάτου,—διότι ἄλλον καιρὸν παρὰ τοῦτον καὶ μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσημέριον δὲν εἶχον εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. Ἀφοῦ δ' ἱκανῶς ἐγνώρισα καὶ τὴν διάλεκτον ταύτην, ἤρχισα νὰ περιστρέφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ζητῶν μέσα, δι' ὧν νὰ μυηθῶ εἰς ἄλλας γλώσσας τῆς Ἀσίας· ἀλλὰ μὲ βαθυτάτην λύπην εἶδον ἐμπροσθέν μου ἀνυπέρβλητον σχεδὸν